

دابه شبوون و هه لسه نگانندی خزمه تگوزاریی فیرکاری ئاماده یی له شاری رزگاری

حکیم صالح محمد

مامۆستا له قوتابخانه ی بلندی بنه پره تی، به رپوه به رایه تی په روه رده ی که لار، به رپوه به رایه تی گشتی په روه رده ی گهرمیان، هه ریمی

کوردستان، عیراق

Hakimsalh58@gmail.com

احمد جمال خلیل

مامۆستا له ئاماده یی کاوه ی تی که ل، به رپوه به رایه تی په روه رده ی که لار، به رپوه به رایه تی گشتی په روه رده ی گهرمیان، هه ریمی

کوردستان، عیراق

Ahmadjamad88@gmail.com

پوخته

خزمه تگوزاری فیرکاری له پایه گرنگه کانی گه شه سهندی کۆمه لایه تییه کاریگه ری له سه ر ژبانى دانیشتووان هه یه و پیگه یه کی گرنگ و چالاکی داگیر کردوه له شادا، به و پییه یه کی که له و پایانه ی که ئامانجی پیگه یانندی کۆمه لگایه، بۆیه ئه م توپژینه وه یه هه ولده دات واقیعی خزمه تگوزاریی فیرکاری قۆناغی ئاماده یی له شاری رزگاری ناشکرا بکات و جه خت ده کاته وه له سه ر شیکردنه وه ی شوینی خویندنگه کانی قۆناغی ئاماده یی شاره که به پشت به ستن به به کارهینانی سیسته می زانیاری جوگرافی (GIS)، هاوکات هه لسه نگاندن ده کات بۆ ئاستی توانای ئه م قۆناغی خویندن به گویره ی چهن د پیوه ریکی عیراقی، میتۆدی وه سفی و شیکاری (چهن دپتی) به کار ها تووه به پشت به ستن به سیسته می زانیاری جوگرافی له شیکردنه وه ی گونجاوی دابه شکردنه که، توپژینه وه که ده ریخستوه که فیرکاری قۆناغی ئاماده یی شاری رزگاری له ئاستی پیویستی دانیشتوانی شاره که دا نییه و شیوازی دابه شبوونی خویندنگه ئاماده ییه کان په رش و بلاوه، و به گشتی خزمه تگوزاریی فیرکاری ئاماده یی شاره که له پیوه ره ژماره ییه کاندا له ئاستیکی باشدا یه به لام له پیوه ره پوو به رییه کاندا له ئاستی ستانداردا نییه و له دوا ی شیکردنه وه ی پشتینه ی کاریگه ر توپژینه وه که شوینی پینج خویندنگه ی فیرکاری ئاماده یی نوپی بۆ شاری رزگاری دیاری کردوه بۆ چاره سه ر کردنی کیشه ی دووری و کاتی ئه م خزمه تگوزارییه.

زانباریه کانی توپژینه وه

به روا ری توپژینه وه:

وه رگرتن: 2023/8/2

به سه نکردن: 2023/9/13

بلاو کردنه وه: زستان 2024

ووشه سه ره کییه کان

High School Education
Services, Salvation City,
Geographic Information System
(GIS), Geographical Distribution,
Iraqi Standards.

Doi:

10.25212/lfu.qzj.9.4.21

پیشه کی:

خزمه تگوزاری فی رکاری گرنگییه کی زوری پی ده دریت له زۆر به ی ولاتانی جیهاندا، وپیگه یه کی گرنگی هه یه چونکه هۆکاریکه بۆ پیشکه وتنی کۆمه لگا کان و به دیه اتنی گه شه سه ندنی ئابووری و کۆمه لایه تی هه موو کۆمه لگایه ک و، ده بیت ئەم خزمه تگوزارییه به شیوه یه کی دادپه روه رانه دابه ش بکریت به سه ر دانیشوانی شاردا به پیوه ریکی درووست بۆ ئه وه ی به ته واوی ئه رکی خۆی ئەنجام بدات و، پیویستی سه رجه م دانیشتوانی شار دابین بکات له سه ر ئاستی گه ره ک بۆ ئیستا و داهاتوو، بۆیه گرنگه لئی بکۆلینه وه تا چه ند کارایه و ببینن ئایا به شیوه یه کی دادپه روه رانه دابه ش بووه له سه ر ئاستی گه ره که کانی شار، و هه لسه نگانندی ئەم خزمه تگوزارییه به گویره ی پیوه ره خۆجییه کان، له م توژیینه وه دا پشت به داتا و زانیارییه کانی به ریوه به رایه تی گشتی په روه رده ی گه رمیان به ستراوه ئەمه جگه له سه ردانی مهیدانی توژیهران بۆ سه رجه م خۆیندنگه ئاماده ییه کانی ناوچه ی لیکۆلینه وه، هه روه ها پشت به ئامیری (GPS) بستراوه بۆ دیاریکردنی شوینی خۆیندنگه کان و دیاریکردنی له سه ر نه خشه ی شاری رزگاری به پشت به ستن به به کارهینانی سیسته می زانیاری جوگرافی (GIS). کیشه ی توژیینه وه:

کیشه به وه پیناسه ده کریت که پرسیاریکه له میشکی توژیهردا ده سوپرته وه سه باره ت به دۆخیکی دیاریکراو که پوون نییه و پیویستی به شیکردنه وه و پوونکردنه وه هه یه (النجار واخرون، 2010: 30). بۆیه کیشه کانی توژیینه وه له م چه ند خاله ی خواره وه خۆی ده ببینیته وه:

- 1- ئایا جیاوازی هه یه له نیوان خزمه تگوزاری فی رکاری ئاماده ییه کانی شاری رزگاری له پووی ژماره ی خۆیندکار و مامۆستا و پۆلی خۆیندن له سه ر ئاستی گه ره ک؟
- 2- ئایا دابه شبوونی خزمه تگوزاری فی رکاری ئاماده ییه کانی ناوچه ی توژیینه وه به شیوه ی ریکخراوه یا خود هه ره مه کی؟
- 3- ئایا دۆخی ئەم خزمه تگوزارییه له پووی ئاستی پیشکه شکرده وه له چی ئاستیکدایه؟
- 4- ئایا ئەم خزمه تگوزارییه هاوتای پیشکه وتنی شارستانی شاره که پیشکه وتوو؟

گریمانه ی توژیینه وه:

وه لامیکی سه ره تاییه بۆ کیشه ی توژیینه وه که له میشکی توژیهردا و دلنیایی ده کریته وه له راستییه که ی له دوا ی کۆکردنه وه ی داتا کان و شیکردنه وه یان (الدیمی، 2010: 79). و ده کریت گریمانه ی توژیینه وه که به م شیوه یه ی خواره وه دابریژینه وه:

- 1- خزمه تگوزاری فی رکاری ئاماده ییه کانی شاری رزگاری له پووی ژماره ی خۆیندکار و مامۆستا و پۆلی خۆیندن له سه ر ئاستی گه ره که کان وه کو یه ک نین.
- 2- خزمه تگوزاری فی رکاری ئاماده ییه کانی ناوچه ی توژیینه وه دابه شبوونه که ی به شیوه ی ریکخراوه.
- 3- له پووی ئاستی پیشکه شکرده وه خزمه تگوزاری فی رکاری ئاماده ییه کانی ناوچه ی توژیینه وه له ئاستیکی باشدایه.
- 4- ئەم خزمه تگوزارییه هاوتای پیشکه وتنی شارستانی شاره که پیشکه وتوو.

ئامانجی توژیینه وه:

- 1- ئامانجی توژیینه وه که بریتیه له هه لسه نگانندی خزمه تگوزاریی فیرکاری ئاماده یی له شاری رزگاری، به مه به ستی:
- 1- زانین و دۆخی خزمه تگوزاریی فیرکاری ئاماده ییه کانی شاری رزگاری و به چی شیوازیک دابه ش بوون و تا چه ند به گویره ی پیویستی ناوچه ی توژیینه وه یه.
- 2- زانینی ئاستی توانای پيشکه شکردنی ئەم خزمه تگوزارییه به گویره ی پیوه ره خۆجیه کان.
- 3- پيشبینی کردن بۆ پیویستی ئەم خزمه تگوزارییه بۆ داها توو له رووی به راوردکردنی به گه شه ی سالانه ی دانیش تان و فراوانبوونی رووبه ری شاره که.

میتۆدی توژیینه:

به و پییه ی هه ر توژیینه وه یه که تایبه ته به بواریکی گرنگی ژبانه وه بۆیه پیویستی به ریبازیکی زانستی هه یه، بۆیه ئیمه ییش له نووسین و ئەنجامدانی ئەم توژیینه وه دا پشتمان به میتۆدی وه سفی و شیکاری (چه ندی تی) به ستوو به پشت به ستن به سیسته می زانیاریی جوگرافی له شیکردنه وه ی گونجاوی دابه شکردنه که.

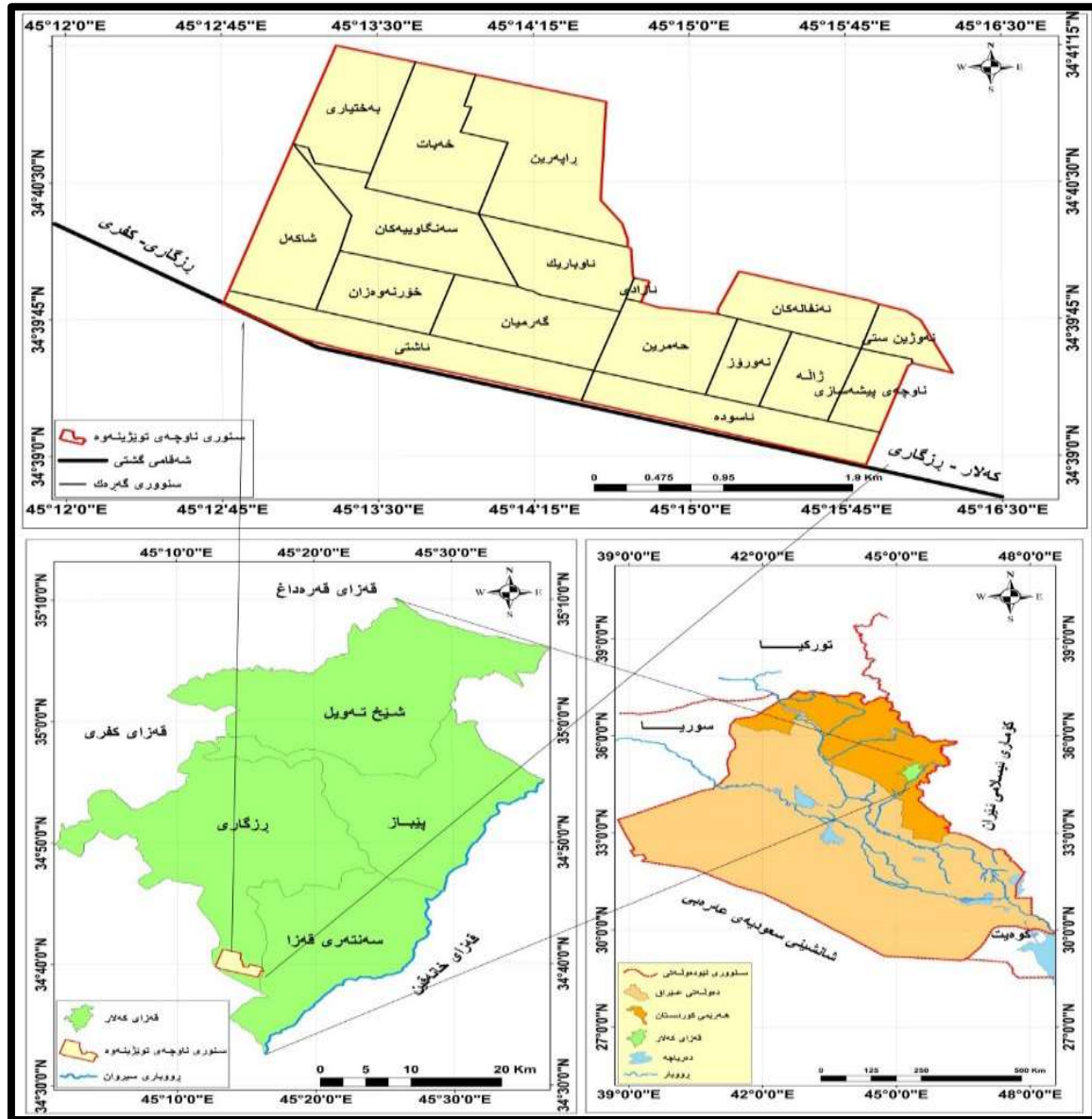
پلانی توژیینه وه:

بۆ گه یشتن به ئەنجامی توژیینه وه که مان ناوه رۆکی توژیینه وه که مان به م شیوه یه ی خواره وه دا رشتوو، ته وه ری به که م کورته باسپیکمان له سه ر به ره وه پيشچوونی خزمه تگوزاریی فیرکاری خستوو ته روو، ته وه ری دووه م و سپیه مییش تایبه ته به دابه شکردنی شوپینی و شیکردنه وه ی جوگرافی بۆ شوپینی خزمه تگوزاریی فیرکاری ئاماده ییه کانی ناوچه ی توژیینه وه، دواتر ته وه ری چواره م و پینجه میشمان ته رخان کردوو بۆ هه ربه که له هه لسه نگانندی توانستی پيشکه شکردنی ئەم خزمه تگوزارییه و پشتینه ی کاریگه ر و پيشبینی بۆ پیداو یستی شوپینی ئەم خزمه تگوزارییه له ناوچه ی توژیینه وه دا، له کۆتایشدا توژیانه ران به چه ند ئەنجامیک گه یشتوون و چه ند پيشنیار و پاسپاردیه کیشیان خستوو ته روو که ده بنه مایه ی به ره وه پيشچوونی زیاتری خزمه تگوزارییه که له داها تودا ئەگه ر بێت و کاری له سه ر بکریت.

سنووری توژیینه وه:

سنووری ناوچه ی توژیینه وه پیکهاتوو له شاری رزگاری سه ر به قه زای که لاری ناوه ندی ئیداره ی گه رمیان، له رووی ئەسترونۆمیه یه وه ئەم شاره ده که ویته نیوان هه ردوو بازنه ی پانی (" 54 38 34 - " 14 41 34) پله ی باکوورو هیللی درێژی (" 48 12 45 - " 6 16 45) پله ی رۆژه لاتی. سه باره ت به شوپینی جوگرافی که وتۆته به شی باشووری رۆژه لاتی هه ری می کوردستان و رۆژه لاتی عیراقه وه، له رۆژئاوا و باشووره وه هاوسنووره له گه ل ناویه ی سه رقه لا و ناویه ی کۆکسی سه ر به قه زای کفری و له باکووربه وه ناویه ی پیباز و له رۆژه لاتیه وه شاری که لار، (بۆ زانیاری زیاتر بروانه نه خشه ی 1) کۆی گشته ی رووبه ری ناوچه ی توژیینه وه (9662652) م 2، و پیکهاتوو له (16) گه ره ک و (51380) دانیش تان نیشته جیی ناوچه ی توژیینه وه یه. و سنووری کاتی توژیینه وه که ش سالی خویندی (2022-2023) یه.

نه خشه ی (1) شوینی شاری رزگاری به گویره ی عیراق و ههریمی کوردستان و قه زای که لار

سه رچاوه: کاری تویره ران پشت به ستن به:

- 1- حکومه تی ههریمی کوردستان، به رپوه به رایه تی گشتیی شاره وانیه کانی گهر میان، سه ره کایه تی شاره وانی رزگاری، به شی GIS، نه خشه ی بنه رته ی شاری رزگاری، بلاونه کراوه، سالی 2023.
- 2- هاشم یاسین، سه ردار محمد، هوشیار محمد، نه تله سی ههریمی کوردستانی عیراق و جیهان، چاپخانه ی تینوس، 2009.

ته وه ری یه که م: میژووی پیسکه وتنی خزمه تگوزاری فی رکاری ئاماده یی له ناوچه ی تویره نه وه دا:

خزمه تگوزاری فی رکاری له ناوچه ی تویره نه وه دا ده گه رپته وه بو سه ره تایی درووستبوونی ناوچه ی تویره نه وه له سالی 1988، له گه ل درووستبوونیدا سن قوتابخانه ی سه ره تایی درووستکرا به ناوی قوتابخانه کانی (کۆمار، به لپن، شاکه ل) نه مانه یه که م خزمه تگوزاری بوون له ناوچه ی تویره نه وه دا، نه م قوتابخانه له ئاستی پیداویستیدا نه بوون و وای ده خواست که خویندنگه یه کی ئاماده یی بکرپته وه له ناوچه ی تویره نه وه دا، بویه ئاماده یی به موی تیکه ل کرایه وه له سالی 1989 له گه ره کی

خۆرنه وه زان، له پۆلى يه كه مى ناوه ندى تا شه شه مى ئاماده يى له خۆده گرت، ئەمه ش يه كه م خويندنگه ي ئاماده يى بوو له ناوچه ي تويزينه وه دا كرايه وه، تاوه كو سالى 2004 ته نها ئاماده يى بوو له ناوچه ي تويزينه وه دا (چاوپيكه وتن، كريم، 2023). به لام له دوای پرۆسه ي نازادى عيراق ژماره ي دانىشتوانى ناوچه ي تويزينه وه روويان له زياد بوون كرد، ئەمه ش واى ده خواست هه ر يه ك له قوتابخانه كانى كاوه له گه ره كى ژاله و گه رميان له گه ره كى خۆرنه وه زان له سالى 2004 له ناوه ندييه وه ببن به ئاماده يى. دواتر له سالى 2007 ئاماده يى برايه تى له گه ره كى خۆرنه وه زان دامه زرا و، له سالى 2008 قوتابخانه ي هندرينى ئيوارن له گه ره كى گه رميان بوو به ئاماده يى و، له ده يه ي دووه مى سه ده ي بيست ويه كدا هه ريه ك له ئاماده يى زرنگ له سالى 2014 له گه ره كى ئاوباريك و ئاماده يى رزگارى له سالى 2017 له گه ره كى حميرين له ناوچه ي تويزينه وه دا كرانه وه (په روه رده كه لار، بلاونه كراوه، 2023). له ئيستا دا ژماره ي ئاماده ييه كانى ناوچه ي تويزينه وه ده گات به حه وت ئاماده يى كه برىتين له (به مۆ، كاوه، گه رميان، برايه تى، هندرين، زرنگ، رزگارى).

ته وه رى دووه م: دابه شبوونى شوينى خزمه تگوزارى فيركارويه ئاماده ييه كانى ناوچه ي تويزينه وه:

دابه شبوون به جه وه ره ي كارى جوگرافيا داده نريت، له گه ل ئه وه شدا جوگرافيا ته نها له خودى دابه شبوونه كه و په يوه ندييه كانيان ناكۆليتته وه، واته ته نها له و دياردانه ناكۆليتته وه كه ناوچه يه ك داگيرده كهن، به لكو جه خت له سه ر خودى ئه و شوينه ده كاته وه به هۆى ديارده دابه شبووه كانى ناويه وه دياريكراوه يان له په يوه ندييه ژينگه ييه كان، سه ره نجام خاله جياواز و تايه تمه نده كانى ئه و ديارده يه ده ستنيشان ده كات (كريم، 2016: 24). هه روه ها ده توانين بلين دابه شبوون به كرۆكى كارى جوگرافى داده نريت به به كاره پنان و رپكخستنى داتا و زانباريه شوينيه كان به چه ندين ميتۆدى جياواز و ئاستى جياواز) صالح، 2018: 103 (ئه گه ر سه يرى خشته ي (1) بكه ين بۆمان روون ده بيتته وه له دابه شبوونى خزمه تگوزارى فيركارى ئاماده ييه كانى ناوچه ي تويزينه وه دا و ده توانين تيبينى چه ن خالپكى سه ره كى بكه ين و له م چه نده خاله ي خواره وه ده بخه بنه روو:

1- له كۆى (16) گه ره ك ته نها (6) گه ره ك ئاماده يى تيدايه ده كاته (37.5%) گه ره كه كانى ناوچه ي تويزينه وه، وه ئه م گه ره كانى ئاماده بيان تيدا هه يه (31.6%) رووبه رو (68.4%) دانىشتوانى شارى ناوچه ي تويزينه وه يان پيك هيناوه، ئەمه ش ئامازه يه كه بۆ بيبه ش بوونى هه نديك له دانىشتوانى گه ره كه كانى ترى ناوچه ي تويزينه وه له خزمه تگوزارى فيركارى ئاماده يى و، ئامازه يه كيشه بۆ نارپكى له دابه شبوونى ئه م خزمه تگوزارويه.

2- ئه گه ر زياتر وردبينه وه ئه وه ش به دى ده كرپت كه به هۆى نه بوونى بيناى پيوسته وه ئاماده ييه كانى گه رميان و به مۆ هه ردووكان له يه ك بينادان له گه ره كى ئاشتى، گه ره كى ئاشتى (6.9%) ي رووبه رى ناوچه ي تويزينه وه و (3.1%) دانىشتوانى ناوچه ي تويزينه وه ي پيكه يناوه، له م گه ره كه دا (28%) ي خويندنگه كان و (32.5%) خويندكاران و (33.5%) مامۆستايان و (31.3%) پۆله كانى خزمه تگوزارى فيركارى ئاماده ييه كانى ناوچه ي تويزينه وه له خۆگرتوه.

3- گه ره كه كانى (ئاوباريك، حميرين، ئاسوده، خۆرنه وه زان) هه ر يه كه يان ئاماده ييه كان له خۆگرتوه، له كاتيكدا ئه م گه ره كه نه (23.9%) رووبه رو و (46.6%) دانىشتوانى ناوچه ي تويزينه وه پيكه هين، كه (57.14%) ي خويندنگه كان و (62.2%) خويندكاران و (56.5%) ي مامۆستايان و (56.1%) پۆله كانى خزمه تگوزارى فيركارى ئاماده ييه كانى ناوچه ي تويزينه وه يان له خۆگرتوه.

گۆفاری قهلاي زانست

گۆفاریکی زانستی وهرزی باوهپیکراوه له لایهن زانکۆی لوبنانی فهرهنسی دهردهچیت-ههولیر-کوردستان-عیراق
بهرگی (9) - ژماره(4)، زستان 2024

ژماره‌ی تۆماری نیوده‌له‌تی: ISSN 2518-6566 (Online) - ISSN 2518-6558 (Print)

4- گه‌ره‌کی گه‌رمیان (7.6%) رووبه‌رو (20.4%) دانیشتوانی ناوچه‌ی توژیینه‌وه‌ی پیکه‌یناوه له کاتیکدا ته‌نها ئاماده‌یی هندرینی ئیوارانی له‌خوگرته‌وه.

5- هه‌ریه‌ک له‌گه‌ره‌که‌کانی (نه‌وژین ستی، سه‌نگاویه‌کان، ئازادی، راپه‌رین، به‌ختیاری، خه‌بات، شاکه‌ل، ژاله، نه‌ورۆز، ئه‌نفاله‌کان) که (68.4%) رووبه‌ر و (31.6%) دانیشتوانی ناوچه‌ی توژیینه‌وه‌یان پیکه‌یناوه له‌خزمه‌تگوزاری فیکراری ئاماده‌یی بیه‌شن و هه‌چ ئاماده‌یه‌کیان تیدا نییه. (بۆ زانیاری زیاتر بره‌وانه نه‌خشه‌ی 2).

خسته (1): دابه‌شبوونی جوگرافی خویندنگه ئاماده‌یه‌کان و دابه‌شبوونی شاری رزگاری به‌گویره‌ی گه‌ره‌که‌کان بۆ سالی 2023

ژ	ناوی گه‌ره‌ک	خویندنگه %	خویندکار %	ژ ماموستا %	ژ پۆر %	رووبه‌ری گه‌ره‌ک(م) % (2)	دانیشتوان %
1	ئاوباریک	14.2	448	18.3	40	17	16.2
2	گه‌رمیان	14.2	120	5	31	13	20.4
3	حه‌مرین	14.2	279	11.4	12	6	14.5
4	ئاسووده	14.2	427	17.5	40	17	3.2
5	ئاشتی	28.5	795	32.5	79	33.5	1.3
6	خۆرنه‌وه‌زان	14.2	372	15	32	13.5	12.7
7	راپه‌رین	0	0	0	0	0	4.9
8	شاکه‌ل	0	0	0	0	0	4.5
9	خه‌بات	0	0	0	0	0	3.9
10	به‌ختیاری	0	0	0	0	0	1
11	ژاله	0	0	0	0	0	3.5
12	نه‌ورۆز	0	0	0	0	0	7.1
13	نه‌وژین ستی	0	0	0	0	0	3.4
14	سه‌نگاویه‌کان	0	0	0	0	0	2
15	ئازادی	0	0	0	0	0	1.3

گوڤارنى قهلاي زانست

گوڤارنىكى زانستى وهزى باوه پيكراره له لايه ن زانكوى لوبنانى فه پهنسى ده رده چيت-هه وليز-كوردستان-عيراق
به رگى (9) - ژماره (4)، زستان 2024

ژماره ي تومارى نيوده له تي: ISSN 2518-6566 (Online) - ISSN 2518-6558 (Print)

0	0	5.4	553818	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16	ئه نفاله كان
100	51380	100	10216470	100	115	100	234	100	2441	100	7	7	كوى گشتى	

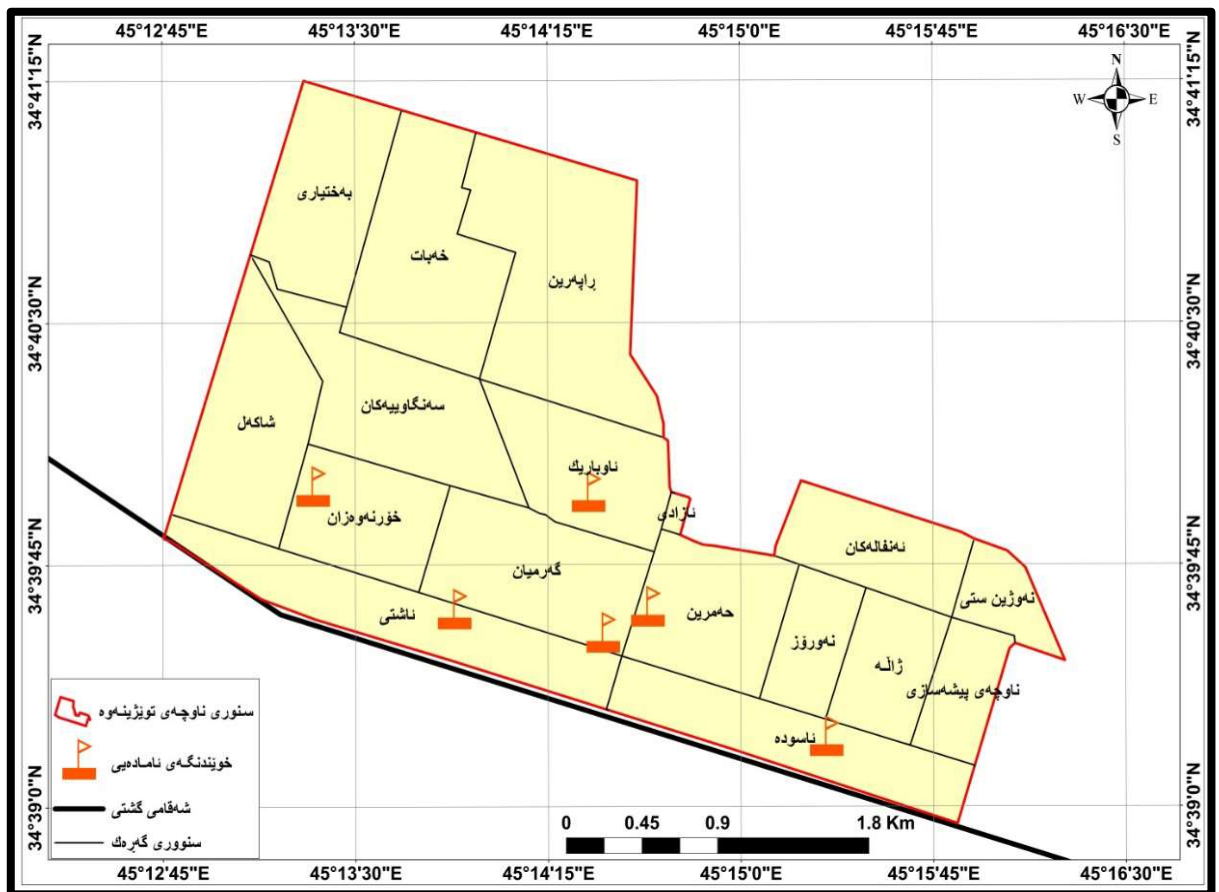
سه رچاوه: 1 - پشت بهستن به پاشكوى (1).

2 - حكومه تي هه رييمى كوردستان، وهزاره تي پلاندانان، نامارى هه رييم، بهرپوه بهرايه تي نامارى گه رميان، داتاي بلاونه كراوه سالى 2023.

3 - حكومه تي هه رييمى كوردستان، بهرپوه بهرايه تي گشتى شاره وانبه كانى گه رميان، سه روكايه تي شاره وانى رزگارى، به شى GIS.

4 - حكومه تي هه رييمى كوردستان، وهزاره تي په روه رده، بهرپوه بهرايه تي په روه رده ي گه رميان، به شى پلاندانان، داتاي بلاونه كراوه ي 2023.

نه خشه ي (2): دابه شبونى خو پندنگه ناماده بيه كان به سه ر گه ركه كانى شارى رزگاريدا بو سالى 2023

سه رچاوه: كارى تويزه ران پشت بهستن به:

1 - بهرپوه بهرايه تي گشتى شاره وانبه كانى گه رميان، سه روكايه تي شاره وانى رزگارى، به شى GIS، نه خشه ي بنه رته ي شارى رزگارى، بلاونه كراوه، سالى 2023.

2 - سه ردانى مه يدانى تويزه ران بو شوپنى خو پندنگه كان له رپكه وه تي 3/2 بو 2023/3/7، به كارهيپنانى به رنامه ي (GPS).

ته وه رى سىيهم :

شيكردنه وهى شوينى خزمه تگوزارىي فيركارىي ئاماده بيه كان له ناوچه ي تويزينه وه دا به به كارهيئانى (GIS)

يه كه م: شيكردنه وهى شوينى:

له م نيوه نده دا سيستمى زانبارى جوگرافى (GIS) وهك ئامرازىكى به هيز له پشكينين و ههلسه نگاندين و كيشه جوراوجوره كانى شاردا سويدى ليدهبينرئيت، سيستمى زانبارى جوگرافى (GIS) بؤ سه يقكردن، گه راننده وه، شيكردنه وه داهينراوه (GIS) سوود وهرگرته له سيستمى كه سه رچاوه ي شوينه كانه، به جورىك ده تانرئيت داتاكانى شوينىكى ديارىكراو و په يوه ندى به شوينه كانى تره وه شيكاته وه (Church, 2006: 29). داتا جوگرافيه كان، ديارده زينگه بيه كان، له روى شوين و تايبه تمه ندى و په يوه ندى فه زاي ديارده كان له گه ل يه كتر روى ده كاته وه، هه روه ها ده تانرئيت تايبه تمه ندىكى له و جوره پيگه ي داتاي بنه مادار به (GIS) بدوزرئته وه (آرنوف، 1375: 45).

ته كنيكه شوينى بيه كان برىتين له:

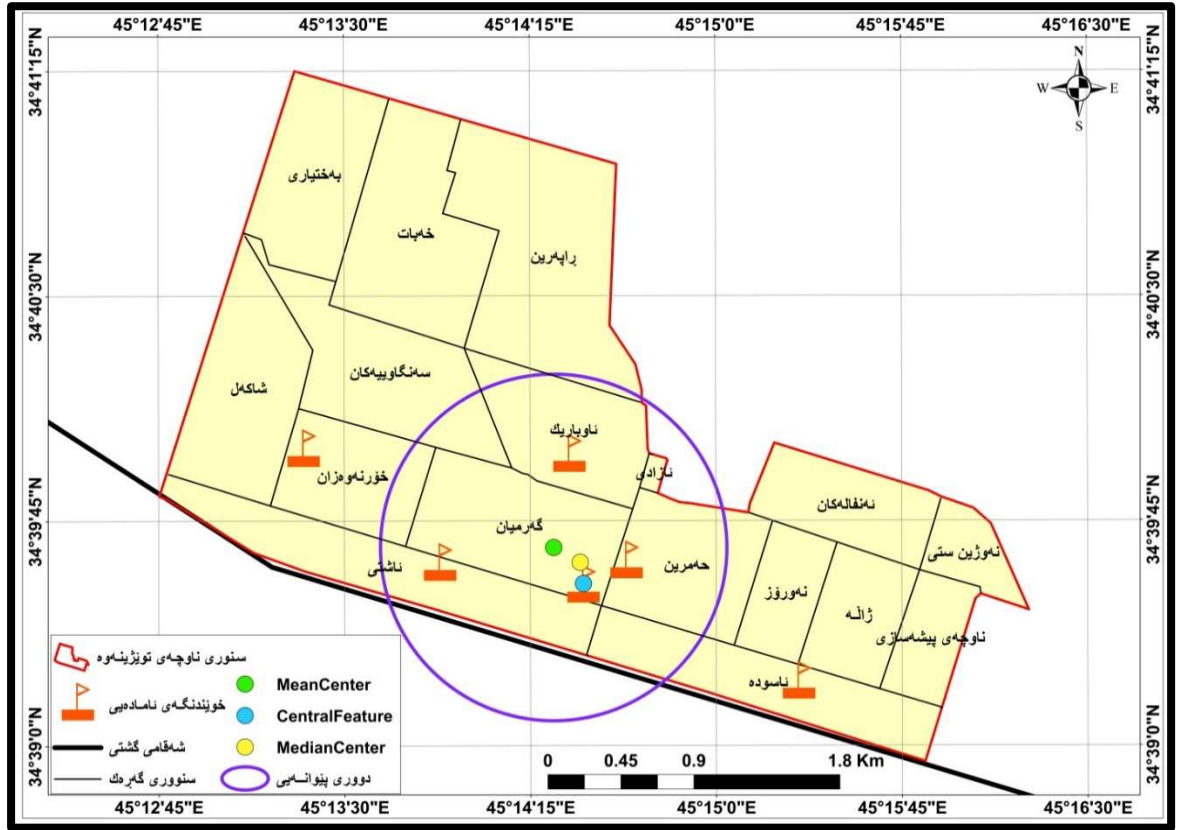
1- خاله سه نته ريه كان:

خاله سه نته ريه كانى ناو دابه شبوونه شوينى بيه كان برىتين له: سه نته رى ناوه ند (Mean center) هه روه ها ديارده ي سه نته رى (Feature Central) و پاشان ناوه ندى روى به رى (Areal center) بيگومان بؤ دوزينه وهى هه ر يه كى له م خالنه ريكارىكى ئامارى تايبه ت به خوى هه يه، گرنگى دوزينه وهى ئه م خالنه له وه دايه هه ريه كه يان ده بنه چه قى پيوره ئامارى و شوينى بيه كانى تر (كريم، فواد، 2019: 351). هه روه ك له نه خشه ي (3) بؤمان دهرده كه ويئت خاله سه نته ريه كانى ئه م خزمه تگوزارىيه له يه ك خالى ديارىكراودا نين، واته له سه ر يه ك نين و له سى شوينى جياوازدان، بؤيه له نه خشه كه دا ئه وه مان بؤ روى ده بيته وه دابه شبوونى خزمه تگوزارىي فيركارىي ئاماده يي له ناوچه ي تويزينه وه دا به شوينه يه كى نموونه يي و ريكراو نييه.

2- دوورى پيوانه يي (Standard Distance):

پيوانه يي بلابوونه وه يان پيوره ركه كانى په رش و بلاوى به دهورى ناوه ندى شوينه كه ده بيئت به پشت به ستنى مه وداكانى نيوان ره گه زه كانى ديارده كه به دهورى ناوه ندى شوينه كه دا، ده كرئيت وه كو نه خشه بنويئرئيت به كيشانى بازنه، چه كه كه ناوه ندى شوينى بيه و نيوه تيره كه يه كسان ده بيئت به دوورى پيوانه يي (Chapman McGrew, J. R & Charles B. Monroe, 2009: 56-57). هه رچه ند به هاى ئه م پيوره ر زور بيئت ئه وه نده ش قه باره ي بازنه كه گه وره ده بيئت، ئه مه ش به لگه يه بؤ زيادبوونى بلابوونه وه و په رش و بلاوى شوينى دابه شبوونى ديارده كه پيچه وانه كه يشى راسته (كريم، فواد، 2019: 351). له به كارهيئانى دوورى پيوانه ييه وه بؤمان روى بوويه وه له كوى (7) ئاماده بيه كه ي ناوچه ي تويزينه وه (5) يان كه وتوونه ته ناو بازنه كه وه به رپژه ي (71.4)، ئه مه ش ئه وه ده گه يه نيئت زورينه ي ئه م خزمه تگوزارىيه له دهورى خالى سه نته رى كؤبوونه ته وه و، خالى سه نته رى ناوه ندى ده كه ويئته رژه لاتي گه ركه ي گه رميانه وه له نزيك هيلى جياكه ره وه ي نيوان گه ركه كانى (حه مرين - گه رميان) كه له و گه ركه كانه ن ده كه و نه ناوه راستى ناوچه ي تويزينه وه، ئه مه ش ئه وه ده گه يه نيئت زورينه ي ئه م خزمه تگوزارىيه ده كه ويئته سه نته رى ناوچه ي تويزينه وه، له ئه نجامى ئه مه ش بؤمان روى ده بيئته وه بى پلانى هه بووه له دانانى شوين و دابه شكردن و دامه زراندى ئه م خزمه تگوزارىيه دا.

نه خشه ي (3): خاله سه نته رييه كان و دوورى پيوانه يى بۆ خويندنگه ئاماده ييه كان له سالى 2023 دا

سه رچاوه: كارى تويزه ران پشت به ستن به:

- 1- به رپوه به رايه تى گشتى شاره وانپه كانى گه رميان، سه روكاپه تى شاره وانى رزگارى، به شى GIS، بلاونه كراوه، سالى 2023.
- 2- نه خشه ي (2-1)
- 3- به كارهيئانى به رنامه ي (Arc Map GIS 10.8,1 spatial statistics-Measuring Geographic-Mean center)

3- ئاراسته كانى دابه شبوون (Directional Distribution)

ته كنكى ئاراسته ي دابه شبوون پيوانه ي ئاراسته ي دابه شبوونى ديارده كان يا خود ره گه زه كانى ديارده يه ك ده كات، له ده ورى ناوه نده شوينپيه كاندا بلاوبوه ته وه، به وه ي كه وينه كيشانى بازنه يه كى شيوه هيلكه يى به ده ورى ناوه نده شوينپيه كاندا، به ممش ئاراسته ي شيوه هيلكه ييه كه ئامازه يه كه بۆ تاييه تمه ندييه كانى ئاراسته ي دابه شبوونى ديارده كان له ناوچه كه دا كه زۆربه ي ره گه زه كانى ديارده كه ده گرپته خۆى (مصطفى، عباس، 2021: 246). به كارهيئانى پيوه رى ئاراسته كانى دابه شبوون بۆ خزمه تگوزارىي فيركارىيه ئاماده ييه كان، له خسته ي (2) و نه خشه ي (4) خراوه ته رپوو، بۆمان رپون ده بيتته وه ئاراسته ي دابه شبوونه كه له خۆره لاتته وه به ره و خۆرناوا دريژبووه ته وه، و شيوه ي دابه شبوونه كه له شيوه ي هيلكه ييه و كه ميك زياترپيش دريژبووه ته وه و له شيوه ي بازنه ييه وه زۆر دوور كه وتووه ته وه، (28.5%) ئه م خزمه تگوارپيه ده كه ونه ناو شيوه هيلكه ييه كه وه، هۆكارى ئه ممش ئه وه يه شاره كه له سه ر شيوه ي دريژى هه لكه وتووه، ئه م پيوه ره ئامازه به وه ده كات ئه م خزمه تگوزارىيه زياتر له وه گه ره كانه دابه شبوون كه نزيكتن له شه قامى گشتيه وه و

گوڤاری قهلاي زانست

گوڤاریکی زانستی وه زری باوه پیکراوه له لایه ن زانکوی لوبانی فه پهنسی ده رده چیت-هه ولیر-کورستان-عیراق

به رگی (9) - ژماره (4)، زستان 2024

ژماره ی تۆماری نیوده له تی: ISSN 2518-6566 (Online) - ISSN 2518-6558 (Print)

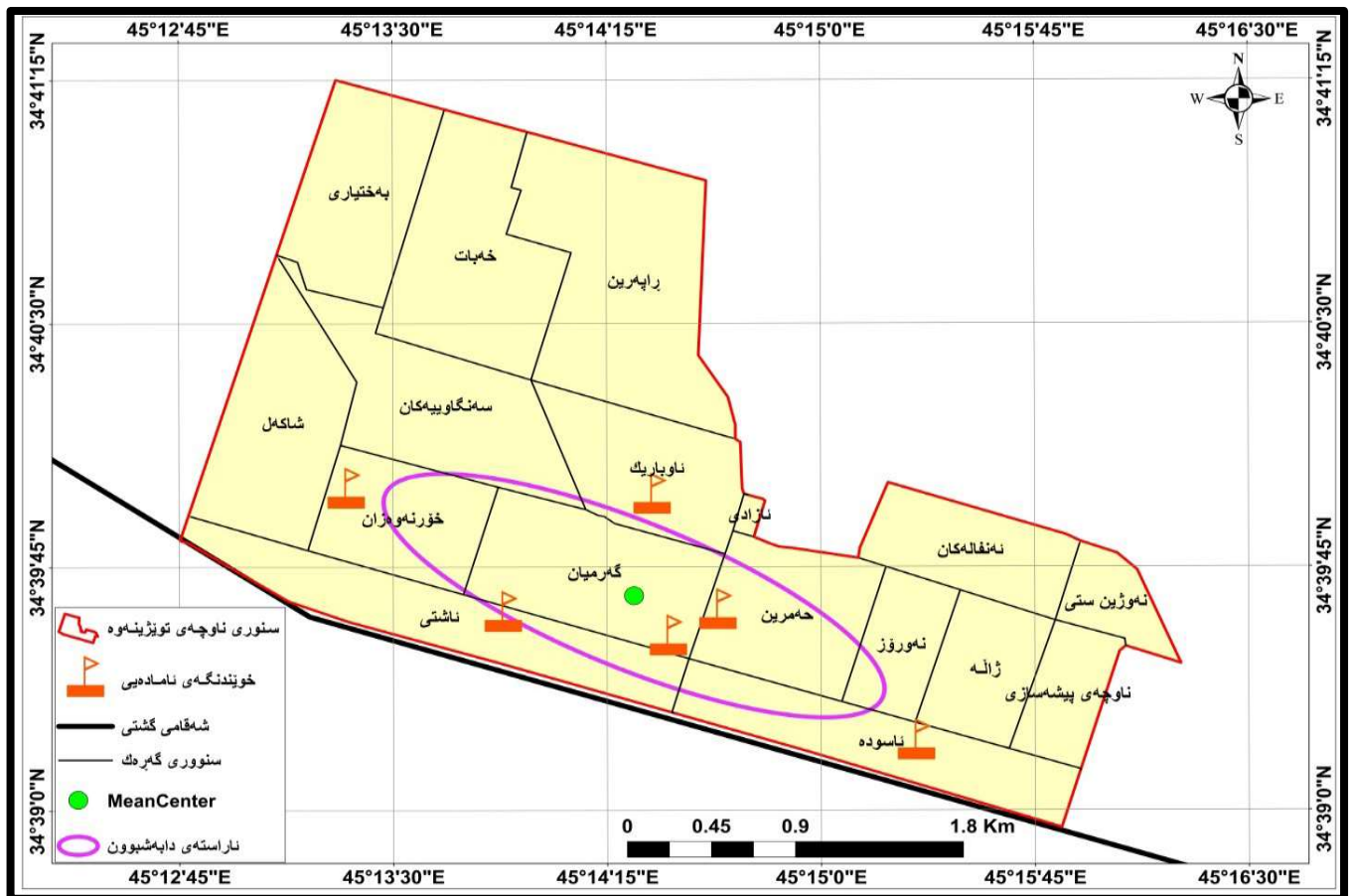
ئو گه رکه نه ی له م پازده ساله ی دواییدا دانیشتونیان پوی له زیادبوون کردوو به بیه شن له م خزمه تگوزارییه، هه رچه نده گه رکه کانی (پا په رین، خه بات، به ختیار ی) زۆر به که می دانیشتونان لئ نیشته جی بووه. **خشته (2): به های ناراسته ی دابه شبون بۆ خویندنگه ئاماده ییه کانی شاری رزگاری له سال ی 2023 دا**

دامه زراوه فیرکاری	به های (x) به مه تر	به های (y) به مه تر	به های سورانه وه	ئو ئاماده ییانه ی ده کونه ناو % شیوه هیلکه ییه وه
خویندنگا ئاماده ییه کانی	1452.3	413.2	113.5	28.5

سه رچاوه: کاری توژی هه ران پشت به ستن به:

به کارهینانی به رنامه ی (Arc GIS 10.8,1) وجیهه جیکردنی هاوکیشه ی (Standard Distance)

نه خشه ی (4): ناراسته ی دابه شبون بۆ خویندنگه ئاماده ییه کانی شاری رزگاری له سال ی (2023) دا

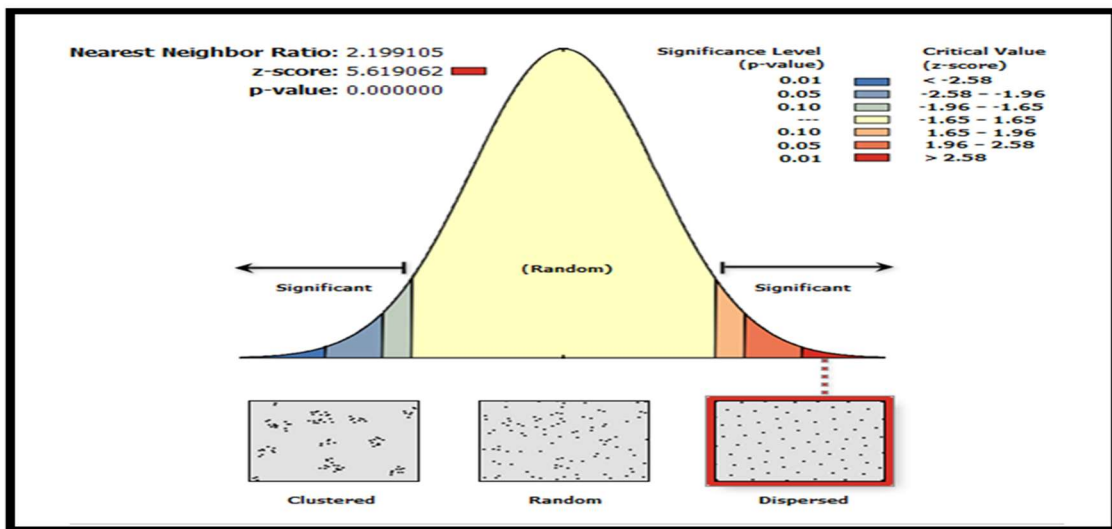
سه رچاوه: کاری توژی هه ران پشت به ستن به:

- 1- به ریوه به رایه تیی گشتییی شاره وانیه کانی گه رمیان، سه رۆکایه تی شاره وان ی رزگاری، به شی GIS، بلاونه کراوه، سال ی 2023.
- 2- نه خشه ی (3)
- 3- به کارهینانی به رنامه ی (Arc Map GIS 10.8,1 spatial statistics-Measuring Geographic-Distribution)

دووه م: شیوازی دابه شبوونی خزمه تگوزاری فی رکاری ئاماده ییه کان:

تیکرای نزیکتیرین پیوه ره کانی دراوسی له سه ر بنه مای پیوانی مه ودای هه ر خزمه تگوزارییه ک له گه ل نزیکتیرین دراوسی خۆی و، له دیاریکردنی یه کگرتن و جیا بوونه وه ی خزمه تگوزارییه کاندای به کاردیت، مه به ست له م جو ره شیکارییه ئه وه یه بزانی رت دابه شکردنی خاله کان به شیوه یه کی هه ر مه کییه یان نا و، شیوازی دابه شکردنه که چۆنه؟ (Gutierrez, Fortin, 2000: 134). پیوه ری نزیکتیرین دراوسی به یه کی له شیوازه ئامارییه شوینییه باوه کان هه ژمار ده کرایت جوگرافیناسان پشتی پین ده به ستن، بۆ دیاریکردنی شیوازی دابه شبوونی دیارده خالییه کان له رووبه ریکی دیاریکراودا، چونکه ئه نجامیکی وورد به دهسته وه ده دات، له لایه نی ده رخستنی بۆ په یوه ندییه شوینییه کانی نیوان توخمه کانی دیارده که، ده کرایت ریکخراو بیت یان هه ر مه کی یان کۆکراو بیت (احمد، الحیانی، 2012: 4). نرخ ی ئه م پیوه ره له نیوان (0) بۆ (2.149) به جو ریک نرخ ی (0.09 - 0.00) شیوازی کۆبووه وه ئه نوینی، (0.1 - 0.49) له یه کتر نزیکی هی شووی، (0.50 - 0.99) له یه کتر نزیکی هه ر مه کی، (1 - 1.19) هه ر مه کی، (1.20 - 2.149) په رشوبلاوه (سماک، العزاوی، 2011: 213). ئه گه ر به های (Z - Score) که وته نیوان (-2.58) و (+2.58) ئه وا به های په خنه ییه و گریمانه ی په رهنسی هه لده بزیرین و، ئه گه ر له و نیوه نده دا نه بوو ئه وا گریمانه ی شوین گره وه هه لده بزیرین. بروانه خشته ی (3) و شیوه ی (1) به گویره ی ئه و زانیاریانه ی به ده ستمان هاتوو له شیوه و خشته ی نزیکتیرین دراوسی بۆمان روون ده بیته وه به های شیکاری بۆ خزمه تگوزاری فی رکارییه ئاماده ییه کان بریتیه له (2.19) واته شیوازی دابه شبوونه که (په رش بلاوه)، و به های Z - Score بریتیه له (5.61) واته نه که وتۆته چوارچیوه به های په خنه ییه وه و گریمانه ی په رهنسی په تده که یه وه و گریمانه ی شوینگره وه په سه ند ده که یین که واتای ئه وه یه شیوازی دابه شبوونه که دیاریکراوه و په یوه سه ته به چه ند هۆکاریکی تایبه ته وه له وانه ئه و گه ر په کانه چری دانشتوان تیایدا له گه ر په کانی تر زیاتره و، سن له ئاماده ییه کان ده که ونه ئه و گه ر په کانه وه له گه ل دروو سه تبوونی گه ر په کانه و ته واو بوونی ئاماده ییان تیدا دروو سه تکرا و له بینا کۆنه کانی خۆبان گوا سه ترانه وه بۆ بینا نوینییه کان به بی په چاو کردنی ئه وه ی دانیشه توانی ناوچه کانی تر زۆر به ئاسه ت نه گ ده ستیان به م خزمه تگوزارییه ده گات.

شیوه ی (1): شیوازی دابه شبوون خویندنگه ئاماده ییه کانی شار رزگاری له سالی (2023) دا

خشته ی (3): به های نزکترین دراوسی بۆ خویندنگه ئاماده ییه کانی شاری رزگاری له سالی 2023

دامه زراوه ی فیرکاری	به های شیکاری	به های z-score	به های p-value	گریمانه ی په سه ندرکراو
خویندنگا ئاماده ییه کانی	2,19	5.61	0000	شوینگره وه

سه رچاوه: شیوه ی (1)

ته وه ری چواره م:

هه لسه نگانندی توانای پيشكه شکردنی خزمه تگوزایی فیرکاری ئاماده ییه کانی له ناوچه ی توپژینه دا:

پلاندانان بۆ بونیادنانی هه ر شارێک پيويستی به گه رانه وه یه بۆ پيوه ره گونجاوه کانی هه یه، ره چاوه کردنی پيوه ره کانی بۆ گه یشتنه به باشتترین پلانی گونجاو بۆ دۆخی شاره که وه چي به جی کردنی پيداويستییه کانی دانیشتهوان له رووی کۆمه لایه تی و ئابووری و رۆشنیبری، پيوه ره کانی پلاندانانی هه یه بۆ به یه هه لسه نگانندی توانای خزمه تگوزارییه فیرکارییه کانی له سه ر بنه مای کۆمه لیک پيوه ری پلانسازی بۆ شاره کانی نه نجام ده ری (سرحان، 2002: 56). خزمه تگوزاری فیرکردن بریتیه له ده روازه ی سه ره کی گه یشتن به په ره پیدانی کۆمه لگا، به و پيیه ی فیرکردن له خۆیدا ئامازی په ره پیدانه و، که ره سه ته ی پيشکه وتن و په ره پیدانی مرۆقه، بۆیه که رتی فیرکردن له پيشینه ی سه رجه م که رته کانی تری په ره پیدانی مرۆبیدا به و زۆرینه ی ولاتان هه موو هه ولیان ده خه نه گه ر بۆ به ره و پيشبردنی نه م که رته وه کو بنه مایه ک بۆ په ره دان به سه رجه م بواره کانی تری ولات (هیئه العامة للتخطيط العمراني، 2014: 16). بۆیه ئیمه ییش له م توپژینه وه دا هه ول ده ده ین هه لسه نگاندن بکه ین بۆ خزمه تگوزاری فیرکاری ئاماده ییه کانی ناوچه ی توپژینه وه به پيی ستاندارده عیراقیه کانی که له لایه ن وه زاره تی پلاندانانی عیراقه وه دانراون چونکه گونجاون له گه ل توانا مادی و مرۆبیه کانی هه ری کوردستاندا و، به پيی نه و پيوه رانه بریار ده ده ین له سه ر باشی و خراپی نه م خزمه تگوزارییه و، بکه ین به و ده ره نه نجامه ی توانای پيشکه شکردنی خزمه تگوزاری فیرکاری ئاماده یی له چی ئاستیکدان له ناوچه ی توپژینه وه دا؟ و اتا چه ند توانیویه تی خزمه تگوزاری فیرکاری ده سه به ر بکات بۆ دانیشتهوانی شاره که؟ پيوه ره کانی بریتین له:

یه که م: پيوه ری دانیشتهوان:

خزمه تگوزاری په ره رده یی ئاستیکی به رچاوی فه زای شاری داگیرکردووه و هه ره ها زۆرینه ی دانیشتهوان مامه له ی له گه ل ده کن، فراوانکردنی په ره رده ی گشتی و دا بینکردنی ئاسانکاری په ره رده یی بۆ هه موو نه نامانی کۆمه لگا یه کیکه له نه رکه هه ره گرنه کانی حکومه ته کانی (سرحان، منصور، 1399: 447). په یوه ندی نیوان خزمه تگوزارییه فیرکارییه کانی و دانیشتهوان په یوه ندیه کی راسته وانیه و اتا تاوه کو ژماره ی دانیشتهوان زیاد بکات پيويستی بۆ نه م خزمه تگوزارییه ش زیاد ده کات، بۆیه له توپژینه وه ی خزمه تگوزارییه فیرکارییه کانی ژماره ی دانیشتهوان و دابه شبوونیان به هه ند وه رده گیریت، چونکه توانای پيشکه شکردنی نه م خزمه تگوزارییه له م لایه نه وه وه رده گیریت (الغریباوی، 2012: 187). به گویره ی پيوه ری پلاندانانی عیراقی بۆ خزمه تگوزاری خویندنگه ئاماده ییه کانی هه ر (5000) له دانیشتهوان پيويستیان به خویندنگه یه کی ئاماده یی هه یه. له ئیستادا ژماره ی دانیشتهوانی ناوچه ی لیکۆلینه وه (51380) که سه و خاوه نی (7) خویندنگه ی ئاماده ییه، واته بۆ هه ر ئاماده ییه ک (7340) که سی به رده که ویت، بۆیه به پيی نه م پيوه ره ناوچه ی توپژینه وه کورته ییانی هه یه و پيويستی به (4) ئاماده یی تر هه یه.

دووهم: پيوهره ژمارهبيهكان:

به پشت بهستن به خشتهى (4) دهردهكهوئيت بارودوخى پيوهره ژمارهبيهكان له ناوچهى توئيزينهوه بهم شپوهيهى خوارهويه:
- 1 خوئندكار/ خوئندنگه:

به پيى پيوهره خوجييهكان بۆ ههر خوئندنگهيهكى ئامادهيى (408) خوئندكاره، ئەگەر ئەم پيوهره جيبهجى بكهين له ئامادهيهكانى ناوچهى توئيزينهوهدا دهبينين ههر يهك له ئامادهيهكانى (گهرميان، كاوه، زرنج) له پيوهره زياترن كه دهكاته 42.8% ئامادهيهكانى ناوچهى توئيزينهوه، وههريهك له ئامادهيهكانى (برايهت، رزگارى، بهمۆ) له گهّل (هندرينى ئيواران) له پيوهره كه مترن 57.2% دهكات و، تيكرارى خوئندكار له ئامادهيهكانى ناوچهى توئيزينهوه دهكات (348) خوئندكار.

- 2 پۆل/ خوئندنگه:

به پيى پلاندانانى عيراقى ژمارهى پۆل بۆ ههر ئامادهيهك (12) پۆله، به پيى ئەم پيوهره ئامادهيهكانى ناوچهى توئيزينهوه له ئاستيكي زۆر باشدايه و، هه موو ئامادهيهكان لهم پيوهره زياترن. يهكيك لهو هۆكارانه بۆ ئەوه دهگهريتهوه چوار له ئامادهيهكان له بيناي سهردهميانهدان كه له دواى سالى 2008هوه درووستكراون.

- 3 خوئندكار/ پۆل:

ئامانجى ئەم پيوهره برىتييه له ههلسهنگاندى تواناي له خۆگرتنى پۆلهكانى خوئندن بۆ خوئندكار به جۆرئيك ههتاوهكو ژمارهى خوئندكار له پۆلهكانى خوئندن زياد بكات چرى پۆل بهرز دهبيتهوه، دواجار كاريگهري نهرينى درووست دهكات له سهه رهوشى خزمهتگوزارى فيركارى (حاجى محمد، 2022: 144). پيوههري عيراقى بۆ ژمارهى خوئندكار بۆ ههر پۆليك (25 - 30) خوئندكاره، به پيى ئەم پيوهره ئامادهيهكانى ناوچهى توئيزينهوه له ئاستيكي باشدان و هه موويان له پيوههركه كه مترن. تيكرارى ئامادهيهكانى ناوچهى توئيزينهوه (21.4) خوئندكاره بۆ ههر پۆليك. ئەمهيش پيوههريكي گرنگه و وادهكات خوئندكاران له دۆخيكى زۆر باشدا بن، چونكه خوئندكار له خوئندنگادا زۆرترين كاتهكانى له ناو پۆلدايه.

- 4 خوئندكار/ مامۆستا

ئهميش يهكيكه له پيوههه گرنگهكان چونكه تاوهكو پشكى مامۆستا زياتر بيت بۆ خوئندكاران دهتوانيت به باشى زانياريهكان بگهيه نيته خوئندكاران و به دلنيايهيه وه كاريگهري له سهه تواناي مامۆستايان دهبيت، بارودوخى ناوچهى توئيزينهوه بۆ ئەم پيوهره له دۆخيكى زۆر باشدايه، چونكه پيوههه عيراقيهكان (17) خوئندكارى ديارى كردووه بۆ ههر مامۆستايهك، وئامادهيهكانى ناوچهى توئيزينهوه هيجيان ناگات به (12) خوئندكار بۆ ههر مامۆستايهك، وتيكرارى بهر كهوتهى خوئندكار بۆ ههر مامۆستايهك له ناوچهى توئيزينهوهدا (10.4) دهكات.

خشتهى (4): بارودوخى ئامادهيهكانى شارى رزگارى به گوئيرهى پيوهره ژمارهبيهكان بۆ سالى 2023

پيوههركان خوئندنگهكان	ژمارهى خوئندكار	ژمارهى پۆل	بهر كهوتهى خوئندكار بۆ پۆليك	ژمارهى مامۆستا	بهر كهوتهى خوئندكار بۆ مامۆستا
بهمۆ	350	18	19	39	9
زرنج	448	18	25	40	11.2
گهرميان	445	18	25	40	11.2

گۆقارنى قەلای زانست

گۆقارنىكى زانستى وەرزى باوەرپىكراره له لايەن زانكۆى لوبنانى فەرەنسى دەردەچىت-هەولپىر-كوردستان-عىراق بەرگى (٩) - ژمارە(٤)، زستان ٢٠٢٤

ژمارەى تۆمارى نۆدەلەتى: ISSN 2518-6566 (Online) - ISSN 2518-6558 (Print)

↓	10	12	↓	10	=	12	↓	120	ھندرىنى ئىواران
↓	9	31	↓	18	↑	15	↓	279	رزگارى
↓	11.6	32	=	25	↑	15	↓	372	براىەتى
↓	10.6	40	↓	22	↑	18	↑	427	كاوه

سەرچاوه: كارى تويزەران بە پشت بەستن بە پاشكۆى (1)

↑ ھىمايه بۆ سەرروى ستاندارد بە ديوى نەرىنىدا = ھاوتا لە گەل ستاندارد
 ↓ ھىمايه بۆ تىپەراندىن يان خوارووى ستاندارد بە ديوى نەرىنىدا

سپىم: پىوهرە رووبەرىيەكان:

لەنيو ئەو پىوهرانەى كە لە پلاندانان بۆ خزمەتگوزارىيە پەروەردەيىيەكان پشتيان پىدەبەستريت، پشكى خويندكارە لە شوپنى پۆل يان ھۆلى خويندن و ، پشكى خويندكار لە ناوچەى داپۆشراو و كۆى رووبەرى قوتابخانەكە، ھەموو ئەمانە بە تىپەربوونى كات زياد دەبن لەگەل زيادبوونى گەشەسەندنى زانستى و تەكنەلۆژى (غضبان، 2013: 184). بىگومان ئەم پىوهرە كارىگەرى راستەوخۆيان دەبىت لە سەر تواناكانى خويندكار لە گەشەسەندنى زانستى و، رۆلى دەبىت لە خزمەتكارىيە فيركارىيەكاندا. بە پشت بەستن بە خستەى (5) دەردەكەويت بارودۆخى پىوهرە رووبەرىيەكان لە ناوچەى تويزىنەو بەم شىوہىيەى خوارەوہىيە:

1 - خويندنگە/ رووبەر:

سەبارەت بە رووبەرى گشتى بۆ خزمەتگوزارىيە فيركارىيە ئامادەيىيەكانى ناوچەى تويزىنەو ھىچ كام لە ئامادەيىيەكان لەم پىوهرە دەرنانچن، چونكە پىوهرە ناوخۆيىيەكان (9000)م٢ يان ديارىكردوو و ھەموو ئامادەيىيەكانى ناوچەى تويزىنەو لەم رووبەرە كەمترن يان نزيكەى نيوہى ئەم پىوهرەن. ئامادەيىيە رزگارى لە ھەموو ئامادەيىيەكانى ناوچەى تويزىنەو رووبەرى زياترە كە دەگاتە (8855)م٢ و ئامادەيىيە ھندرىنى ئىواران لە ھەموويان رووبەرى كەمترە دەگاتە (4700)م٢، وتىكرای رووبەر بۆ ئامادەيىيەكانى ناوچەى تويزىنەو دەگاتە (6272)م٢، ئەمەش بەلگەى ئەوہىيە لە كاتى درووستكردى بىناى خويندنگەكاندا ئەم پىوهرە لە بەرچاوە نەگىراو، ئەمەش دەبىتە ھۆى ئەوہى خويندكار لە رووبەرى گشتى خويندنگەدا پشكى كەم بەرىكەويت.

2 - خويندكار/ رووبەرى گشتى:

بەپىي ئەم پىوهرە بۆ خزمەتگوزارى فيركارى ئامادەيىيەكانى ناوچەى تويزىنەو ھەر خويندكارىك دەبىت لە رووبەرى گشتى خويندنگە (21 - 26)م٢ ى بەرىكەويت، بە پىي ئەم پىوهرە جگە لە ئامادەيىيەكانى (ھندرىنى ئىواران و رزگارى) كە (28.5%) ئامادەيىيەكانى ناوچەى تويزىنەو پىك دەھىنيت، ھەموو ئامادەيىيەكانى تر لە خوارەوہى پىوهرەوہن و، ئامادەيىيە (گەرميان) لە ھەموويان خراپترە لەم پىوهرەدا كە ھەر خويندكارىك (12.2)م٢ بەردەكەويت لە رووبەرى گشتى خويندنگە و، تىكرای ئەم پىوهرە لە ناوچەى تويزىنەو دەگاتە (18)م٢ بۆ ھەر خويندكارىك، بىگومان ھىچ گرنگىيەك بەم پىوهرە نەدراوہ چونكە زۆرہى ئامادەيىيەكانى ناوچەى تويزىنەو بوارى فراوانبوونى ھەبوو لە كاتى درووستكردىدا و تەنانەت ئىستاش دەتوانريت و بوارى ئەوہى ھەيە رووبەرى گشتى خويندنگە ئامادەيىيەكان زياد بكرىت.

3- خویندکار/ پووبه ری بینا:

به پیی پووبه ری به رکه وته ی خویندکار له پووبه ری بینا واته جگه له پووبه ری باخچه و یاریگا و سه وزایی و به شه جیاوازه کانی تری خویندنگه، ئەم پووبه ره بۆ هه ر خویندکاریکی قۆناغی ئاماده یی (8 - 12)م دیاریکراوه، به پیی ئەم پووبه ره ته نها ئاماده یی (هندی ئی ئیواران) ده که ویتته ناو ئەم پووبه ره وه سه ره پای ئەوه ی پووبه ری بینای له هه موو ئاماده ییبه کانی تر که متره به لام که می ژماره ی خویندکار وایکردوو له ناو پووبه ردا بیته، وئاماده یی (رزگاری) به رپژیه ی (7.8)م نزیکه له پووبه ره وه و، سه رجه م ئاماده ییبه کانی تری ناوچه ی توپژینه وه له خواریوی پووبه ردان، و تیکرای ئاماده ییبه کانی ناوچه ی توپژینه وه ده کاته (5.9)م، ئەمه ش ده رخه ری ئەو راستیه یه له کاتی دروو ستکردنی بینادا هیچ گرنگیه ک به م پووبه ره نه دراوه.

خشته ی (5) به رکه وته ی خویندکار له پووبه ری گشتی و بینای خویندنگه ئاماده ییبه کانی شاری رزگاری 2023

ناوی خویندنگه	پووبه ری گشتی به (2م)	به رکه وته ی خویندکار (2م)	پووبه ری بینا به (2م)	به رکه وته ی خویندکار (2م)	به راورد به پووبه ری
به مو	5465	15.6	2040	5.8	↓
زرنگ	6070	13.5	2150	4.7	↓
گه رمیان	5465	12.2	2040	4.5	↓
هندی ئی ئیواران	4700	39.1	1100	9.1	=
رزگاری	8855	31.7	2200	7.8	=
برایه تی	7350	19.7	1600	4.3	↓
کاوه	6000	14	2250	5.2	↓

سه رچاوه: کاری توپژهران به پشت به ستن به پاشکوی (1)

↓ هیمایه بۆ خواریوی ستاندارد به دیوی نه رینیدا

↑ هاوتا له گه ل ستاندارد سه رووی ستاندارد به دیوی نه رینیدا

چواره م: شوینی خزمه تگوزاری فی رکاری ئاماده یی به گویره ی شه قامی سه ره کی و شه قامی لاهه کی:

شه قامی سه ره کی ئەو شه قامانه یه که به شه کانی شار به یه که وه و به رپگای ده ره وه ده به ستیتته وه، پانییه که ی له نیوان (20 - 40) مه تر دایه و خیرایی ئۆتۆمبیل تیایدا (50 - 60) کم/کاتژمیره، هه روه ها شه قامی لاهه کیش ئەو شه قامانه ن که شه قامه سه ره کیبه کان به گه ره که کانی شاره وه ده به ستنه وه، خزمه تی شه قامی گه ره که کان ده کات و پانییه که ی له نیوان (18 - 25) مه تر ده بیته و خیرایی ئۆتۆمبیل تیایدا (20 - 50) کم/کاتژمیره (محمد، 2019: 80-82). به پیی ستانداردی عیراقی پپووسته خویندنگه ی ئاماده یی له سه ر شه قامی سه ره کی بیته، چونکه پشتینه ی کاریگه ری ئەم قۆناغه فراوانه و خویندکاره کانی به ناگان له نیوان شه قامه سه ره کیبه کاند، خویندکاری ئاماده یی له دوو سه گه ره کی جیاوازه وه دین بۆ خویندنگه و وا ده خوازیت سوود له ئۆتۆمبیلی گشتی و تاییهت وه ربگرن تا ده گه نه خویندنگه. ئاماده ییبه کانی ناوچه ی توپژینه وه له خشته ی (6) پوونکراوه ته وه

تهنها نامادهیی (برایه تی و زرنگ) له سه ر شه قامی لاهه کین و ناماده ییه کانی تر له سه ر شه قامی سه ره کین، بۆیه له م پپوه ره دا به زۆری له ئاستیکی باشدا یه .

خشته ی (6): شوینی خویندنگه ناماده ییه کانی شاری رزگاری به گویره ی شه قامی سه ره کی و لاهه کی له سالی (2023)

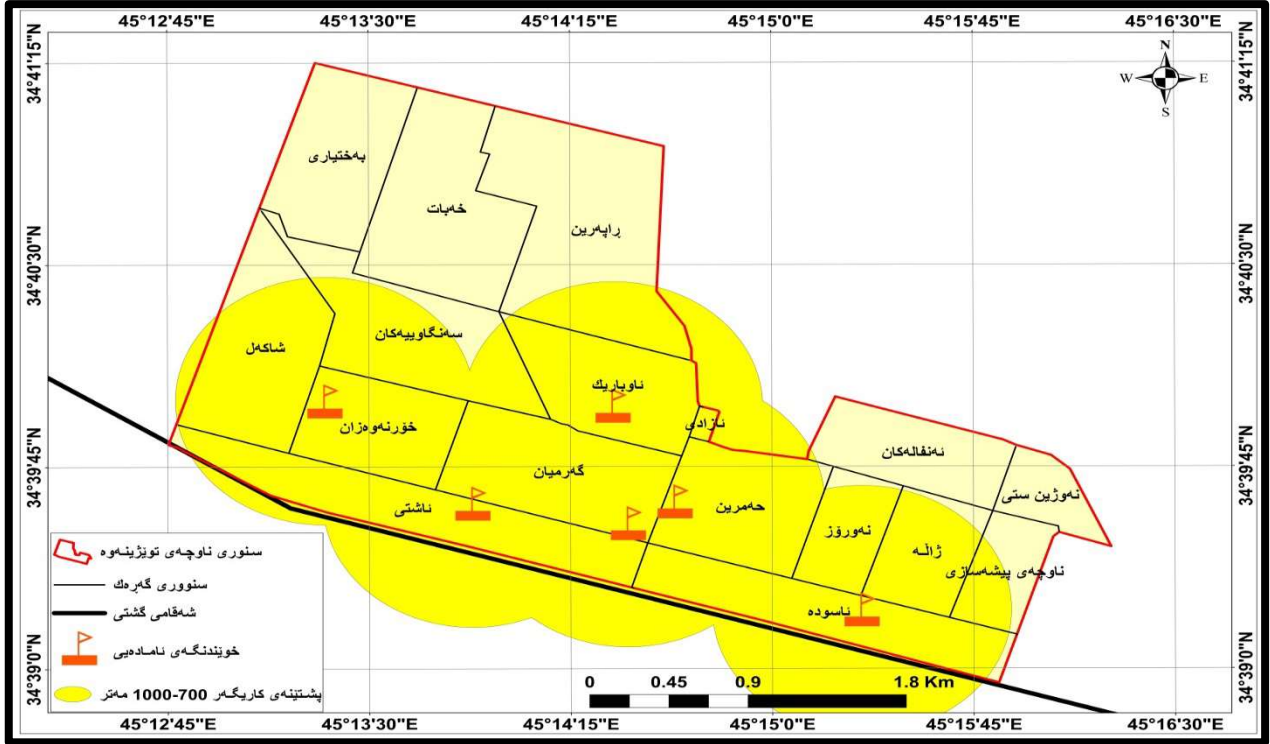
خویندنگه ناماده ییه کان	شوین به گویره ی شه قام
به مۆ	سه ره کی
زرنگ	لاوه کی
گه رمیان	سه ره کی
هندری نی ئیواران	سه ره کی
رزگاری	سه ره کی
برایه تی	لاوه کی
کاوه	سه ره کی

سه رچاوه: له ناماده کردنی تویره ران

ته وه ری پینجه م: پشتینه ی کاریگه ر:

پشتینه ی کاریگه ری خزمه تگوزاری بریتیه له وه پوهه ره ی که خویندنگه یان دامه زراوه ی پهروه ره دی له گه ل خزمه تگوزاریه کانی دا ده یگرته وه، ئه مه ش ده توانریت له ریکی و دابه شکردنی شوینی خزمه تگوزاری پهروه ره له وه ناوچه یه دا وه، به ده سته یانی سوودمه ند بوونی ئه وانیه ی پپو یستیانه دهرده که ویت (بو حلیقه: 2016: 20). پپوه ری پشتینه ی کاریگه ر به یه کیک له پپوه ره گرنگه کان دا نه ریت له خزمه تگوزاریه پهروه ره ییه کاند له پپوانه وه هه لسه نگانندی ئه وه خزمه تگوزاریه دا، به جوړیک دهریده خات توانای چالاکیه پهروه ره ییه کان له شاره که دا له ریکی دیاریکردنی ئه وه ماوه یه ده بیریت و ئه وه کاته ی که پپی ده چیت بۆ گه یشتن به وه خزمه تگوزاریه، له مه وه چه مکی هه ریمی خزمه تگوزاری و پشتینه ی خزمه تگوزاری درووست بو بۆ هه ر ده زگایه کی خزمه تگوزاری په یوه نیدار به پپوه ری ماوه و کاته وه (الهیانی واخرون، 2018: 94). پپوه ری دووری بۆ ناماده ییه کان (700 - 1000) م دیاریکراوه. له نه خشه ی (5) هه ویش بۆمان روون ده بیته وه کام له گه ره که کانی ناوچه ی تویره یه وه پپو یستی به خزمه تگوزاریه هه یه و چی گه ره کیک بئ به ش بووه له م خزمه تگوزاریه، هه ریبه که له گه ره که کانی (شاکه ل، سه نگاوییه کان، نه ورۆز، ژاله) به ته واوی ئه م خزمه تگوزاریه نایانگرته وه به شیکی ئه م گه ره که نه له دهره وه ی پشتینه ی کاریگه رن، به لام هه ندیک گه ره کی تر به ته واوی له دهره وه ی پشتینه ی کاریگه رن و بئ به شن له م خزمه تگوزاریه، ئه وانیش ئه وه گه ره که نه که تازهن یان ئه وه گه ره که نه ی پپو یستی به زۆری چۆل کرابوون به لام له م چه ند سالی دواییدا دانیشتوانیان زیادی کردوه، له وه گه ره که نه ی تازه درووستکراوون گه ره کی (نه وژین ستی) ه. وگه ره کی (ئه نفاله کان) دابه شکراوه و ئیستا خه ریکی خانوو درووست کردن، وه ریبه که له گه ره که کانی (راپه رین، خه بات، به ختیار) پپو یستی به زۆر به که می دانیشتوانی لئ بوو به لام له م چه ند سالی دواییدا مالی تازه له وئ نیشته جئ دهن و ژماره ی دانیشتوانیان زیادی کردوه، وگه ره کی پپه سه سازی هه یج مالیکی تیدا نییه و ته نها ناوچه ی پپه سه سازی به بۆیه هه یج پپو یستی به م خزمه تگوزاریه نییه.

نه خشه ی (5): پشتینه ی کاریگه ر بۆ خویندنگه ئاماده ییه کانی شاری پزگاری له سالی (2023) دا

سه رچاوه: کاری توپزه ران پشت به ستن به:

- 1- به رپۆه به رایه تیی گشتییی شاره وانیه کانی گه رمیان، سه ره و کاپه تی شاره وانی پزگاری، به شی GIS، بلاونه کراوه، سالی 2023.
- 2- نه خشه ی (2)
- 3- به کاره یینانی به رنامه ی (Arc Map GIS 10,8,1 Analysis-Proximity-Buffer)

له پۆشنای به کاره یینانی پشتینه ی کاریگه ردا ده توانین پيشنیاری شوینی نوێ بۆ خزمه تگوزاری فیرکاری ئاماده یی بکه ین له ناوچه ی توپزینه وه، چونکه وهك له نه خشه ی (6) ده رده كه ویت چی گه ره كێك پېویستی به خویندنگه یه و ئیستا بیبه شه له م خزمه تگوزارییه، پېویسته خویندکارانی ئه وه گه ره کانه ماوه یه کی زۆر بېرن بۆ ئه وه ی سوودمه ندبن له م خزمه تگوزارییه، بۆیه ئیبه له م توپزینه وه دا پيشنیاری چه ند شوینی کمان کردوه بۆ ئه وه ی هه موو دانیشتوانی ناوچه ی توپزینه وه بیبه ش نه بن له م خزمه تگوزارییه.

گۆفاری قه‌لای زانست

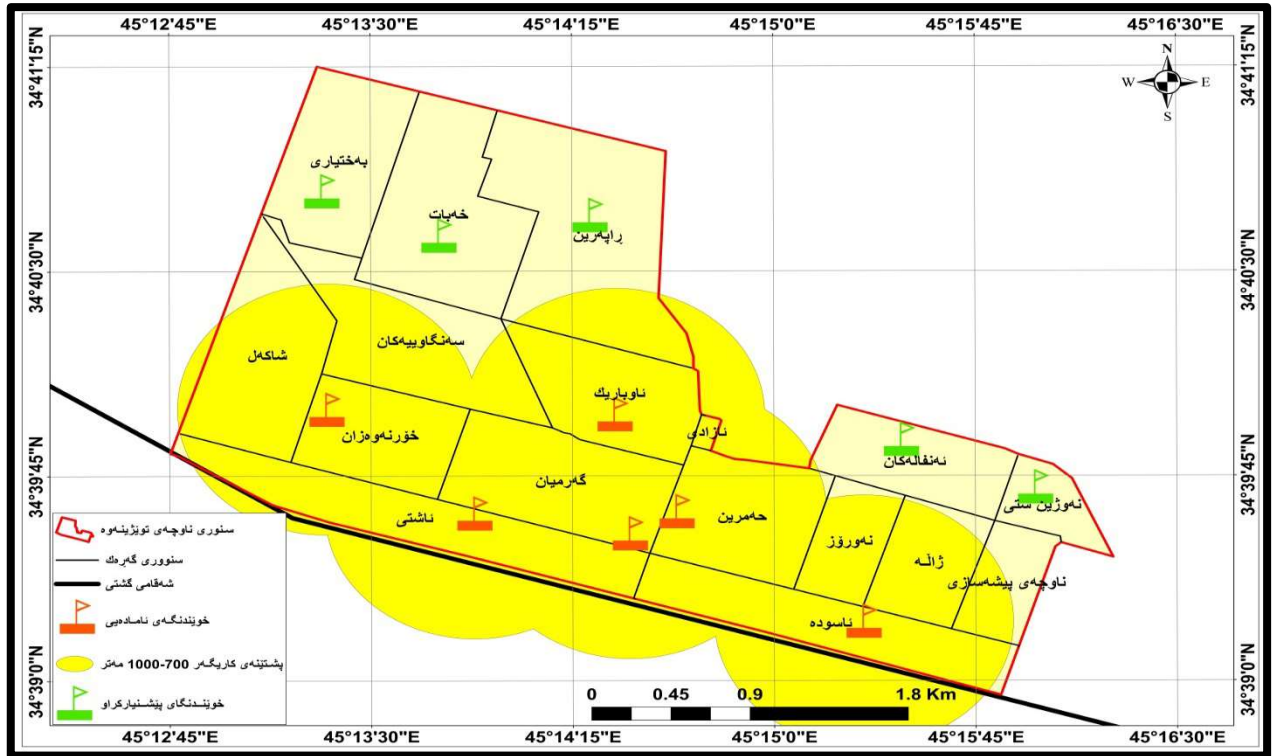
گۆفاریکی زانستی وه‌رزى باوه‌پێکراوه له لایه‌ن زانکۆی لوبنانی فه‌ره‌نسی ده‌رده‌چیت-هه‌ولێر-کوردستان-عێراق

به‌رگی (٩) - ژماره‌(٤)، زستان ٢٠٢٤

ژماره‌ی تۆماری نیوده‌ته‌تی: ISSN 2518-6566 (Online) - ISSN 2518-6558 (Print)

نه‌خشه‌ی (6): شوینی نمونه‌یی خویندنگه‌ پێشنیارکراوه‌کان بۆ چه‌ند شوینیکی شاری پزگاری

سه‌رچاوه: کاری تووژهران پشت به‌ستن به:

- 1- به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی گشتی شاره‌وانیه‌کانی گهرمیان، سه‌رۆکایه‌تی شاره‌وانی پزگاری، به‌شی GIS، بلاونه‌کراوه، سالی 2023.
- 2- نه‌خشه‌ی (2)
- 3- به‌کاره‌یانی به‌رنامه‌ی (Arc Map GIS 10.8,1 Buffer)

ئه‌نجامه‌کان:

- 1- میژووی ناماده‌یی له ناوچه‌ی تووژینه‌وه له گه‌ل سه‌ره‌تای درووست بوونیدا بووه که بۆ سی و پینج سال پینج ئیستا ده‌گه‌رپتته‌وه.
- 2- به‌گشتی ناماده‌یه‌یه‌کانی ناوچه‌ی تووژینه‌وه له پپوه‌ره‌ پووبه‌ریه‌یه‌کاندا له ئاستیکی باشدا نیبه.
- 3- پپوه‌ری ماموستا بۆ خویندکار و به‌رکه‌وته‌ی خویندکار بۆ پۆل و ژماره‌ی پۆل له ئاستیکی باشدا به.
- 4- نه‌بوونی بینای سه‌ره‌خۆ به‌کیکه له گه‌رفته‌کانی ئه‌م خزمه‌تگوزاریه‌یه، چونکه ناماده‌یی (گهرمیان) به‌شپوه‌ی میوان له بینای ناماده‌یی (به‌مۆ) ده‌خوینن.
- 5- پشته‌یه‌ی کاریگه‌ر هه‌موو ناوچه‌کانی تووژینه‌وه ناگه‌رپتته‌وه و، چه‌ند به‌شیکی ناوچه‌ی تووژینه‌وه له ده‌ره‌وه‌ی پشته‌یه‌ی کاریگه‌رن، ئه‌مه‌ش وایکردوه خویندکاران ماوه‌یه‌کی زۆر به‌رن بۆ گه‌یشتن به‌م خزمه‌تگوزاریه‌یه.
- 6- له‌ر‌ووی دابه‌شبوون به‌گویره‌ی شه‌قام ته‌نها دوو له ناماده‌یه‌یه‌کان له سه‌ر شه‌قامی لاوه‌کین و ئه‌وانی تر ده‌که‌ونه سه‌ر شه‌قامی سه‌ره‌کی.
- 7- به‌هۆی که‌می ژماره‌ی خزمه‌تگوزاری فیرکاری ناماده‌یه‌یه‌کانی ناوچه‌ی تووژینه‌وه وایکردوه له زۆریه‌ی پپوه‌ره‌ پووبه‌ریه‌یه‌کاندا له ئاستیکی باشدا نه‌بن.

- 8- له پیوه ری نزیکترین دراوسێ ده رکهوت شیوازی دابه شبوونه که په رش و بلاوه و، گریمانه ی شوینگره وه مان په سه ند کرد.
- 9- به پیی پیوه ری ژماره ی دانیشته وان ناوچه ی توژیینه وه چوار خزمه تگوزاری فیرکاری ئاماده یی پیویسته بو ئه وه ی بتوانیت خزمه ت به ته واوی دانیشته وان ناوچه ی توژیینه وه بکات.

راسپارده کان:

- 1- ناوچه ی توژیینه وه پیویسته به بینای خویندنگه ی دیکه هه یه بو ئه وه ی ته واوی دانیشته وان ناوچه ی توژیینه وه له م خزمه تگوزارییه سوومه ند بن به بئ جیاوازی.
- 2- لایه نه په یوه نیداره کان لایه ک له م خزمه تگوزارییه بکه نه وه و چوار ئاماده یی تر بو ناوچه ی توژیینه وه دروست بکه ن و، پشت به ته کنیکی سیسته می زانیاری جوگرافی (GIS) به سه تن بو دابه شکردن و پیکه سته ی ئه م خزمه تگوزارییه، چونکه ئه نجامی ورد ده دات به ده سه ته وه.
- 3- له کاتی دروستکردنی ئه م خزمه تگوزارییه دا پیوه ره جیهانی و ناوخۆیه کان پشتگوێ نه خرین.
- 4- پیویسته له گه ل فراوانبوونی ناوچه ی توژیینه وه دا ئه م خزمه تگوزارییه پشتگوێ نه خریت، چونکه دانیشته وان گه ره که تازه کان ناچار ده بن مه ودایه کی زیاتر به رن بو ده سه سته ی ئه م خزمه تگوزارییه.
- 5- ئه و کۆمپانیایانه ی پرۆژه تازه کان دروست ده که ن پابه ند بکرین به دروستکردنی ئه م خزمه تگوزارییه له و گه ره که نه دا، چونکه سه ره پای ئه وه ی دانیشته وان ئه و پرۆژانه سوومه ند ده بن فشار له سه ر ئاماده ییه کانی تری ناوچه ی توژیینه وه که مه ده کاته وه.
- 6- زیادکردنی روه به ری ئه و ئاماده ییه ی ده توانریت زیاد بکریت، چونکه زۆرینه ی خزمه تگوزاریی فیرکاری ئاماده ییه کانی ناوچه ی توژیینه وه له روه ی روه به ره وه له خواروه ی پیوه ره ناوخۆیه کاندان.

لیسته سه رچاوه کان:

یه که م: سه رچاوه کوردیه کان:

گۆفار:

- کریم، محمد مه دی، فواد، ئامانج، (2019)، هه لسه نگانندی خزمه تگوزاری فیرکاری ئاماده ییه کان له شاری که لار، گۆفاری زانکۆی گه رمیان، ژماره 5.
- مصطفی، فاطمه قادر وئوانی تر، 2021، شیکردنه وه ی شوینی بو خزمه تگوزارییه ته ندروستیه کان له قه زای میرگه سوور، گۆفاری زانکۆی راپه رین، به رگی (8)، ژماره (1).
- نامه ی ماسته ر و تیزی دکتۆرا:
- حاجی محمد، نامدار محمد علی، 2022، دابه شبوونی جوگرافی خزمه تگوزاریی فیرکاری له شاری که لار، نامه ی ماسته ر (بلاونه کراوه)، زانکۆی گه رمیان کۆلیژی زانسته مرؤفایه تیه کان به شی جوگرافیا.
- کریم، محمد مه دی، 2016، دابه شبوونی شوینی نشینگه مرؤفایه تیه کانی ئیداره ی گه رمیان، نامه ی ماسته ر (بلاونه کراوه)، کۆلیژی ئاداب، زانکۆی گه رمیان، به شی جوگرافیا.
- محمد، شاد حمید، 2019، راده ی گونجاندن له نیوان پلانی شاری سلیمانی و توانا تۆپی شه قامه کان، تیزی دکتۆرا (بلاونه کراوه)، کۆلیژی زانسته مرؤفایه تیه کان، زانکۆی سلیمانی، به شی جوگرافیا.

ئه تله س:

- هاشم، یاسین وئه وانی تر، 2009، ئه تله سی هه ریمی کوردستانی عیراق و جیهان، چاپخانه ی تینووس، هه ولیر.

به رپوه به رایه تییه کان:

- حکومه تی هه ریمی کوردستان، 2023، به رپوه به رایه تی گشتی شاره وانیه کان گهرمیان، سه رۆکایه تی شاره وانی
رژگاری، به شی GIS، نه خشه ی بنه رته ی شاری رژگاری، بلاونه کراوه.

- حکومه تی هه ریمی کوردستان، 2023، وه زاره تی پلاندانان، ده سته ی ئاماری هه ریم، به رپوه به رایه تی ئاماری گهرمیان،
داتای بلاونه کراوه.

- حکومه تی هه ریمی کوردستان، 2023، وه زاره تی په روه رده، به رپوه به رایه تی په روه رده ی گهرمیان، به شی پلاندانان،
داتای بلاونه کراوه.

- حکومه تی هه ریمی کوردستان، 2023، وه زاره تی په روه رده، به رپوه به رایه تی په روه رده ی که لار، داتای بلاونه کراوه.

چاویکه وتن:

- چاویکه وتن له گه ل مامۆستا علی مجید کریم، 2023-1-22، به کیکه له مامۆستا به که مینه کان شاری رژگاری.

دووه م: سه رچاوه عه ره بییه کان:

الکتب:

- الدیمی، خلف حسین علی، 2010، الاتجاهات الحديثة في البحث العلمي الجغرافي، دار صفاء للنشر والتوزيع، عمان.

- النجار، فایز جمعه و آخرون، 2010، اسالیب البحث العلمي، الطبعة الثانية، دار الحامد للنشر والتوزيع، عمان.

- الهیته، مازن عبدالرحمن، 2013، جغرافية الخدمات (اسس والمفاهيم)، طبعة الأولى، مطبعة المجتمع العربي للنشر
والتوزيع، عمان.

- بن غضبان، فواد، 2013، جغرافية الخدمات، طبعة الأولى، دار اليازوري العلمي للنشر والتوزيع، عمان.

- سماک، د. حمد ازهر، العزاوي، د. علي عباس، 2011، بحث الجغرافي بين المنهجية التخصصية والأساليب الكمية والتقنية
المعلوماتية المعاصرة، طبعة الأولى، دار اليازوري، عمان.

المجلات:

- احمد، محمد دلف، الحیانی، بلال بردان، 2012، تحليل كفاءة الخدمات التعليمية في ريف الأنبار، مجلة الجامعة الانبار
لعلوم الانسانية، عدد 3.

- الحیانی، د. بلال باردين عی و آخرون، 2018، تحليل كفاءة التوزيع المكاني للخدمات التعليمية في المدينة الرطبة
باستخدام نظم المعلومات الجغرافية GIS، جامعة الانبار، كلية التربية للعلوم الانسانية، قسم الجغرافية، المجلد الرابع
العشر، العدد 35، سنة الثالثة عشرة.

- بو حلیقه، عبدالعزيز عبدالکریم، 1620، التحليل المكاني لتوزيع الخدمات التعليم الاساسي بمدينة طبرق باستخدام نظم
المعلومات الجغرافية، مجلة العلوم والدراسات الانسانية، كلية الاداب والعلوم بالمرج، جامعة بنغازي، ليبيا.

- شریف، معن محیی محمد، 2013، الوظيفة التعليمية لمدينة البغدادی، مجلة الجامعة الانبار للعلوم الانسانية، العدد
الثاني.

رسالة الماجستير واطروحة الدكتوراه:

- الغریباوی، رعد عبدالحسین محمد، 2012، كفاءة التوزيع المكاني للخدمات التعليمية في مدينة السماوة، اطروحة
دكتوراه غیر منشورة، كلية الاداب، جامعة البصرة، قسم الجغرافية.

- سرحان، سام عبدالعزی احمد، 2002، المعايير التخطيطية في تطوير المدارس، حالة دراسية لمحافظة رام الله والبيرة،
رسالة ماجستير (غير منشورة)، كلية الدراسات العليا، جامعة النجاح الوطنية، فلسطين، قسم الجغرافية.

- صالح, عمر احمد زكي, 2018, تقييم التوزيع المكاني الخدمات تعليم العام بأستخدام نظم المعلومات الجغرافية والأستشعار عن بعد على محلية بحري, اطروحة دكتوراة (غير منشورة), كلية دراسات العليا, جامعة شندي, قسم الجغرافية, سودان.
الدوائر الحكومية:
- جمهورية مصر العربية, 2014, وزارة الاسكان والمرافق والمجمعات العمرانية, هيئة العامة للتخطيط العمراني, دليل المعدلات والمعايير التخطيطية للخدمات بجمهورية مصر العربية, المجلد الاول (الخدمات التعليمية).
سييه م: سه رچاوه فارسيه كان:
- آرنوف, استن, 1375, سيستمهای اطلاعات جغرافیایی, ترجمه مدیریت سيستمهای اطلاعات جغرافیایی, تهران, سازمان نقشه برداری کشور.
- سبحان, محمد رضا سليبي, منصورى, كامران, 1399, تحليلى بر توزيع فضايى مراكز اموزشى وساماندهى مناسب ان (مطالعه موردی: شهر پيرانشهر), نشریه علمی مهندسی جغرافیایی سرزمین, دوره چهارم, شماره 8.
چواره م: سه رچاوه ئینگلیزییه کان:

- Camarero, J.J., Gutierrez, E. and Fortin, M.J. 2000, Spatial pattern of sub-alpine grassland Eco tones in the Spanish central Pyrenees. *Forest Ecology and Management*, 4(12) 134: 5).
- Richard, L, church. 2006, *Geographical information systems and Location since computer & operations research* 29.
- J. Chapman McGrew, J. R& Charles B. Monroe. 2009, *An Introduction to statistical problem Solving in geography*, Second edition, Waveland press,.

Distribution and evaluation of secondary education services in Rzgari city

Hakim Salh Mohammad

Kalar Education Directorate, Garmian, General Education, Kalar, Kurdistan Region, Iraq.

Email: Hakimsalh58@gmail.com

Ahmad Jamal Khalil

Kalar Education Directorate, Garmian, General Education, Kalar, Kurdistan Region, Iraq.

Email: Ahmadjamad88@gmail.com

Keyword: High School Education Services, Salvation City, Geographic Information System (GIS), Geographical Distribution, Iraqi Standards.

Abstract

Educational services are one of the important pillars of social development that affects the lives of residents and occupies an important and active position in the city, as one of the pillars that aims to educate society On the analysis of high schools in the city's high school, based on the use of geographical information system (GIS), it also evaluates the level of the ability of this stage of education according to

several Iraqi criteria, description and analysis method has been used based on the system. Geographical Information In analyzing the appropriateness of the distribution, the study showed that high school education in Rzgari is not at the level of the needs of the city's population and the distribution of high schools is scattered It is good in numbers but below standard in area After analyzing the impact belt, the study identified the location of five new high schools for the city of salvation to solve the problem of distance and time of this service.

توزیع و تقيیم خدمات التعليم الثانوي في مدينة رزقاري

ملخص:

تعتبر الخدمات التعليمية من الركائز المهمة للتنمية الاجتماعية التي تؤثر على حياة السكان وتحتل مكانة مهمة وفاعلة في المدينة ، كأحد الركائز التي تهدف إلى تثقيف المجتمع, يسعى هذا الدراسة الى تبين واقع التعليمي للمدارس الثانوية في مدينة رزقاري ويؤكد حول تحليل المدارس الثانوية بالمدينة ، بناء على استخدام نظام المعلومات الجغرافية (GIS), يقوم أيضا بتقييم مستوى قدرة هذه المرحلة من التعليم وفقا لعدة معايير عراقية، وقد تم استخدام طريقة الوصف والتحليل بناء على النظام المعلومات الجغرافية في تحليل مدى ملاءمة توزيعات المدارس, أظهرت الدراسة التوزيعية أن التعليم الثانوي في رزقاري ليس على مستوى احتياجات سكان المدينة وتوزيع المدارس الثانوية متناثرة, وبشكل عام إنه جيد في المعيارت عدديه ولكن في المعيارت المساحية دون المستوى قياسات وبعد تحليل حزام التأثير الدراسة حدد موقع خمس مدارس ثانوية جديدة لمدينة الخلاص لحل مشكلة المسافة وزمن هذه الخدمة.

پاشکۆی (1) زانیاری خویندنگه نامادهیه کانی شاری رزقاری بۆسالی (2022-2023)

ژ	ناری خویندنگه	که رهک	ره گز	خاوه ن بینا/ میوان	س. دامه زراندن	دوبه ری گشتی 2م	دوبه ری بینا 2م	ژ بۆل			ژ خویندن کار			ژ ماموستا			
								کور	تیکه ل	کو	کور	کچ	کو	کور	کچ	کو	
1	به سو	ناشتی	تیکه ل	خاوه ن بینا	1989	5465	2040	18	0	0	18	151	199	350	24	15	39
2	زرنگ	ئاو باریک	تیکه ل	خاوه ن بینا	2014	6070	2150	18	0	0	18	152	296	448	25	15	40
3	که رمیان	ناشتی	تیکه ل	میوان	1997	5465	2040	18	0	0	18	173	272	445	33	7	40
4	مدرسه ئه ران	که رمیان	کوران	میوان	2004	4700	1100	12	7	0	12	120	0	120	12	0	12
5	رزقاری	حمیرین	تیکه ل	میوان	2017	8855	2200	15	0	0	15	192	87	279	19	11	30
6	به ریه تی	خوره وه زان	تیکه ل	خاوه ن بینا	2006	7350	1600	15	0	0	15	155	217	372	24	8	32
7	کاره	ناسوده	تیکه ل	خاوه ن بینا	1999	6000	2250	18	0	0	18	150	277	427	24	16	40
8	کز					43905	13380	114	7	0	114	1093	1348	2441	161	72	233

سه رچاوه:

- 1- حکومه ته ی هه ریمی کوردستان، وه زاره ته ی پلاندانان، ده سته ی ئاماری هه ریم، به رپۆه به رایه ته ی ئاماری گه رمیان، داتای بلاقوه کراوه سالی 2023.
- 2- حکومه ته ی هه ریمی کوردستان، به رپۆه به رایه ته ی گشته ی شاره وانیه کانی گه رمیان، سه ره و کایه ته ی شاره وانی پزگاری، به شی GIS.
- 3- حکومه ته ی هه ریمی کوردستان، وه زاره ته ی پهروه رده، به رپۆه به رایه ته ی پهروه رده ی گه رمیان، به شی پلاندانان، داتای بلاقوه کراوه ی 2023.
- 4- کاری مه يدانی توپزه ران.

پاشکۆی (2): پپوه ره دانپیانراوه عیراقیه کان بۆ هه لسه نگانده ی ژماره یی خویندنگه ئاماده ییه کان

ژماره کان	پپوه ره کان
5000 کهس	ژماره ی دانیشنوان
408	خویندکار خویندنگه
12 پۆل	پۆل خویندنگه
30 25 - خویندکار	ژماره ی خویندکار له پۆلدا
17 خوینکار	پشکی خویندکار بۆ ماموستا
9000 م2	پوه به ری گشته ی خویندنگه
26 21 م2 -	پوه به ری گشته ی بۆ خویندکار
12 8 م2 -	پوه به ری بینا بۆ خویندکار
سه ره کی	شه قام
1000 - 700 م2	دوو ری

سه رچاوه:

- 1- د. بلال باردين عي الحياي، د. خالد اكبر عبدالله الحمداني، م.د. طه احمد عبد، تحليل كفاءة التوزيع المكاني للخدمات التعليمية ف المدينة الرطبة باستخدام نظم المعلومات الجغرافية GIS، جامعة الانبار، كلية التربية للعلوم الانسانية، قسم الجغرافية، المجلد الرابع العشر، العدد 35، سنة الثالثة عشرة، ايار 2018، ص 294
- 2- فواد بن غضبان، جغرافية الخدمات، طبعة الأولى، دار اليازوري العلمي للنشر والتوزيع، عمان، 2013، ص 184
- 3- مازن عبدالرحمن الهيته، جغرافية الخدمات (اسس والمفاهيم)، طبعة الأولى، مطبعة المجتمع العربي للنشر والتوزيع، عمان، 2013.
- 4- معن محيي محمد شريف، الوظيفة التعليمية لمدينة البغدادي، مجلة الجامعة الانبار للعلوم الانسانية، العدد الثاني، حزيران 2013